

Rättsfallssamlingen

DOMSTOLENS DOM (sjunde avdelningen)

den 11 juli 2019*

”Fördragsbrott – Punktskatter på alkohol och alkoholdrycker – Artikel 110 FEUF – Direktiv 92/83/EEG – Direktiv 92/84/EEG – Förordning (EG) nr 110/2008 – Tillämpning av en lägre punktskattesats på produktion av de inhemska produkterna tsipouro och tsikoudia”

I mål C-91/18,

angående en talan om fördragsbrott enligt artikel 258 FEUF, som väckts den 8 februari 2018,

Europeiska kommissionen, företrädd av A. Kyratsou och F. Tomat, båda i egenskap av ombud,

sökande,

mot

Republiken Grekland, företrädd av M. Tassopoulou och D. Tsagkaraki, båda i egenskap av ombud,

svarande,

meddelar

DOMSTOLEN (sjunde avdelningen)

sammansatt av avdelningsordföranden T. von Danwitz samt domarna C. Vajda och A. Kumin (referent),

generaladvokat: E. Sharpston,

justitiesekreterare: A. Calot Escobar,

efter det skriftliga förfarandet,

med hänsyn till beslutet, efter att ha hört generaladvokaten, att avgöra målet utan förslag till avgörande,

följande

Dom

- 1 Europeiska kommissionen har yrkat att domstolen ska fastställa att Republiken Grekland har underlåtit att uppfylla sina skyldigheter

* Rättegångsspråk: grekiska.

- enligt artiklarna 19 och 21 i rådets direktiv 92/83/EEG av den 19 oktober 1992 om harmonisering av strukturerna för punktskatter på alkohol och alkoholdrycker (EGT L 316, 1992, s. 21; svensk specialutgåva, område 9, volym 2, s. 100), jämförda med artikel 23.2 i detta direktiv, liksom enligt artikel 110 FEUF, genom att anta och bibehålla lagstiftning enligt vilken en punktskattesats som reducerats med 50 procent i förhållande till den normala nationella punktskattesatsen ska tillämpas på tsipouro och tsikoudia som framställts av destilleringsföretag som kallas för "systematiska destillatörer", medan den normala punktskattesatsen ska tillämpas på alkoholdrycker som importerats från andra medlemsstater, och
- enligt artiklarna 19 och 21 i direktiv 92/83, jämförda med artikel 22.1 i samma direktiv, samt med artikel 3.1 i rådets direktiv 92/84/EEG av den 19 oktober 1992 om tillnärmning av punktskattesatser på alkohol och alkoholdrycker (EGT L 316, 1992, s. 29; svensk specialutgåva, område 9, volym 2, s. 108), liksom enligt artikel 110 FEUF, genom att anta och bibehålla lagstiftning enligt vilken en kraftigt reducerad punktskattesats ska tillämpas, i enlighet med villkoren i denna lagstiftning, på tsipouro och tsikoudia som framställts av små "tillfälliga" destillatörer, medan den normala punktskattesatsen ska tillämpas på alkoholdrycker som importerats från andra medlemsstater.

Tillämpliga bestämmelser

Unionsrätt

- 2 Sextonde, sjuttonde och tjugonde skälen i direktiv 92/83 har följande lydelse:

"Det är möjligt att tillåta medlemsstaterna att tillämpa nedsatta skattesatser eller ge skattebefrielse för vissa produkter av regional och traditionell natur.

I de fall då medlemsstater tillåts tillämpa nedsatta skattesatser, bör de nedsatta skattesatserna inte vålla snedvridning av konkurrensen inom den inre marknaden.

...

Det är dock möjligt att ge medlemsstaterna valmöjlighet att tillämpa skattebefrielse bunden till slutanvändning inom deras territorium."

- 3 I artikel 19 i detta direktiv föreskrivs följande:

"1. Medlemsstaterna skall tillämpa punktskatt på etylalkohol i enlighet med detta direktiv.

2. Medlemsstaterna skall fastställa sina skattesatser i enlighet med direktiv 92/84/EEG."

- 4 I artikel 20 i direktiv 92/83 anges följande:

"I detta direktiv avses med 'etylalkohol'

- varor som har en faktisk alkoholhalt som överstiger 1,2 volymprocent och är hänförliga till KN-nummer 2207 och 2208, även om dessa produkter utgör en del av en vara som ryms inom ett annat kapitel av Kombinerade nomenklaturen,

..."

5 Artikel 21 i direktivet har följande lydelse:

”Punktskatten på etylalkohol skall bestämmas per hektoliter ren alkohol vid 20°C och skall beräknas med utgångspunkt i antalet hektoliter ren alkohol. Om inte annat följer av artikel 22 skall medlemsstaterna ta ut samma skattesats på alla varor som beskattas som etylalkohol.”

6 I artikel 22 i detta direktiv föreskrivs följande:

”1. Medlemsstaterna får tillämpa nedsatta punktskattesatser på etylalkohol som framställs av små destillerier med följande begränsningar:

- De reducerade skattesatserna, som får understiga minimiskattesatsen, får inte tillämpas på företag som producerar mer än 10 hektoliter ren alkohol per år. Medlemsstater som tillämpade reducerade skattesatser den 1 januari 1992 för företag som producerar mellan 10 hektoliter och 20 hektoliter ren alkohol per år får dock fortsätta att göra det.
- De nedsatta skattesatserna får inte sättas lägre än till 50 % av den nationella standardsatsen.

2. I bestämmelserna om nedsatta skattesatser avses med litet destilleri ett destilleri som är juridiskt och ekonomiskt oberoende av andra destillerier och som inte arbetar på licens.

...

4. Medlemsstaterna får fastställa bestämmelser varigenom alkohol som framställs av små producenter får omsättas fritt så snart den framställts (förutsatt att producenterna inte själva har genomfört några transaktioner inom gemenskapen) utan att underkastas skatteupplagsförfaranden, och att den slutligt schablonbeskattas.

...”

7 I artikel 23 i samma direktiv föreskrivs följande:

”Följande medlemsstater får tillämpa en reducerad skattesats som får understiga minimiskattesatsen men inte sättas lägre än 50 % av den nationella standardsatsen på etylalkohol, på följande varor:

...

2) Grekland, med avseende på aniskryddade spritdrycker enligt definition i [rådets förordning (EEG) nr 1576/89 av den 29 maj 1989 om allmänna bestämmelser för definition, beskrivning och presentation av spritdrycker (EGT L 160, 1989, s. 1; svensk specialutgåva, område 3, volym 29, s. 124)] som är färglösa, har ett sockerinnehåll av högst 50 gram per liter och där minst 20 % av slutprodukten alkoholhalt består av alkohol som smaksatts genom destillation i traditionella icke kontinuerliga destillationsapparater av koppar med en rymd av högst 1 000 liter.”

8 Förordning nr 1576/89 har upphävts och ersatts av Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 110/2008 av den 15 januari 2008 om definition, beskrivning, presentation och märkning av, samt skydd av geografiska beteckningar för, spritdrycker, samt om upphävande av rådets förordning nr 1576/89 (EUT L 39, 2008, s. 16).

9 I artikel 4 i förordning nr 110/2008 föreskrivs följande:

”Spritdrycker ska klassificeras i kategorier i enlighet med definitionerna i bilaga II.”

10 I bilaga II till den förordningen föreskrivs följande:

”...

6. Druvrestsprit eller sprit av druvrester

- a) Druvrestsprit eller sprit av druvrester är en spritdryck
 - i) som uteslutande framställts av druvrester som jästs och destillerats, antingen direkt genom vattenånga eller efter det att vatten tillsatts,
 - ii) till vilken en kvantitet jäsningsrester får tillsättas, dock högst 25 kg per 100 kg använda druvrester,
 - iii) i vilken den andel alkohol som erhållits från jäsningsresterna får uppgå till högst 35 procent av den totala andelen alkohol i den slutliga produkten,
 - iv) som ska destilleras tillsammans med själva druvresterna, till en alkoholhalt som är lägre än 86 volymprocent,
 - v) som får omdestilleras, under förutsättning att alkoholhalten inte ändras,
 - vi) som har en halt av flyktiga ämnen på minst 140 gram per hektoliter alkohol (100 volymprocent), och som har en metanolhalt på högst 1 000 gram per hektoliter alkohol (100 volymprocent).
- b) Alkoholhalten för druvrestsprit eller sprit av druvrester ska vara lägst 37,5 volymprocent.
- c) Alkohol får inte tillsättas enligt definitionen i bilaga I.5, oavsett om denna är utspädd eller ej.
- d) Druvrestsprit eller sprit av druvrester får inte smaksättas. Detta utesluter inte traditionella framställningsmetoder.
- e) Druvrestsprit eller sprit av druvrester får endast innehålla tillsats av sockerkulör för att anpassa färgen.

...

28. *Anis*

- a) *Anis* är en aniskryddad spritdryck vars karakteristiska arom uteslutande härrör från anis (*Pimpinella anisum* L.), och/eller stjärnanis (*Illicium verum* Hook f.) och/eller fänkål (*Foeniculum vulgare* Mill.).
- b) Alkoholhalten för *anis* ska vara lägst 35 volymprocent.
- c) Endast naturliga aromämnen och arompreparat enligt definitionerna i artikel 1.2 b i och artikel 1.2 c i direktiv 88/388/EEG får användas vid framställning av *anis*.

29. *Destillerad anis*

- a) Destillerad *anis* är en *anis* som innehåller alkohol som destillerats tillsammans med frön som klassificerats i kategori 28 a och, i fråga om geografisk beteckning, mastix och andra aromatiska frön, växter och frukter, förutsatt att denna alkohol utgör minst 20 % av alkoholhalten för destillerad *anis*.
- b) Alkoholhalten för *anis* ska vara lägst 35 volymprocent.
- c) Endast naturliga aromämnen och arompreparat enligt definitionerna i artikel 1.2 b i och artikel 1.2 c i direktiv 88/388/EEG får användas vid framställning av destillerad *anis*.

...”

- 11 Enligt artikel 15.2 i den förordningen är de geografiska beteckningarna för spritdrycker registrerade i bilaga III till den förordningen. Punkterna 6 och 29 i bilagan har följande lydelse:

”Produktkategori	Geografisk beteckning	Ursprungsland (det geografiska ursprunget finns närmare beskrivet i kravspecifikationen)
6. Druvrestsprit eller sprit av druvrester		
	<i>Marc de Champagne/Eau-de-vie de Marc de Champagne</i>	Frankrike

	<i>Aguardente Bagaceira Bairrada</i>	Portugal

	<i>Orujo de Galicia</i>	Spanien
	<i>Grappa</i>	Italien

	<i>Τσικουδιά/Tsikoudia</i>	Grekland
	<i>Τσικουδιά Κρήτης/Tsikoudia of Crete</i>	Grekland
	<i>Τσίπουρο/Tsipouro</i>	Grekland
	<i>Τσίπουρο Μακεδονίας/Tsipouro of Macedonia</i>	Grekland
	<i>Τσίπουρο Θεσσαλίας/Tsipouro of Thessaly</i>	Grekland
	<i>Τσίπουρο Τυρνάβου/Tsipouro of Tyrnavos</i>	Grekland
	<i>Eau-de-vie de marc de marque nationale luxembourgeoise</i>	Luxemburg
	<i>Ζιβανία/Τζιβανία/Ζιβάνα/Zivania</i>	Cypern
	<i>Törkölypálinka</i>	Ungern
...		
29. Destillerad anis		
	<i>Ouzo/Ούζο</i>	Cypern, Grekland
	<i>Ούζο Μυτιλήνης/Ouzo of Mitilene</i>	Grekland
	<i>Ούζο Πλωμαρίου/Ouzo of Plomari</i>	Grekland
	<i>Ούζο Καλαμάτας/Ouzo of Kalamata</i>	Grekland
	<i>Ούζο Θράκης/Ouzo of Thrace</i>	Grekland
	<i>Ούζο Μακεδονίας/Ouzo of Macedonia</i>	Grekland”

12 I artikel 3.1 första stycket i direktiv 92/84 föreskrivs följande:

”Från och med den 1 januari 1993 skall minimiskattesatsen på alkohol ... vara fastställd till 550 [euro] per hektoliter ren alkohol.”

Grekisk rätt

13 I artikel 4.3 b i lag 3845/2010 (FEK A'65/6.5.2010) anges följande:

”En punktskattesats som reducerats med 50 procent i förhållande till den gällande normala punktskattesatsen ska tillämpas på etylalkohol som är avsedd för framställning av ouzo eller som ingår i tsipouro och tsikoudia. Denna nedsatta skattesats uppgår till ettusentvåhundrafyrtjugofem (1 225) euro per hektoliter vattenfri etylalkohol.”

14 Artikel 82 i lag 2960/2001 (FEK A'265/22.11.2001), ändrad genom lag 2969/2001 (FEK A'281/18.12.2001), med rubriken ”Skatt på tsipouro eller tsikoudia från ’tillfälliga’ destillatörer av den första kategorin” har följande lydelse:

”1. Tsipouro och tsikoudia som små (tillfälliga) destillatörer har framställt av druvrestsprit och andra tillåtna ämnen i enlighet med artikel 7.E i lag 2969/2001 ska påföras en schablonskatt på femtionio cent (0,59 euro) per kilogram färdig produkt.

2. Skatten betalas när destilleringstillståndet utfärdas, på grundval av de uppgifter som tillståndsmottagaren lämnat i sin anmälan om den kvantitet druvrester och andra tillåtna ämnen som denne avser att använda samt den kvantitet tsipouro eller tsikoudia som denne avser att producera.

3. Ovannämnda produkt frisläpps för konsumtion utan restriktioner till viss plats eller viss tid, mot utfärdande av de lagstadgade skattedokumenterna.”

15 I artikel 7 E, punkterna 1, 3 och 8 i lag 2969/2001 anges följande:

”1) Vinodlare och producenter av de andra ämnen som avses i punkt 2 har rätt att destillera råvarorna från sin produktion ... under en viss period på två månader, som fastställs mellan den 1 augusti och den 31 juli efterföljande år för varje kommun eller kommunal enhet, av chefen för den berörda tullregionen. ...

...

3) För destillering krävs ett tillstånd som utfärdats av det tullkontor inom vars behörighetsområde den destilleringsapparat som kommer att användas för destillationen finns installerad. Perioden får för varje producent inte överstiga åtta, på varandra följande eller åtskilda, 24-timmarsperioder och den beror på mängden råvaror som är avsedda för destillering. ...

...

8) Den färdiga produkten frisläpps för konsumtion av producenterna själva eller av köparna, åtföljd av de skattedokument som föreskrivs i lagen om bokföring och register, i lösvikt, i glasbehållare utan någon form av standardisering. Om producenten själv distribuerar produkten ska den åtföljas av ett tillstånd för destillering och ett kvitto på mottagande av punktskatt.”

Det administrativa förfarandet

- 16 Kommissionen tog emot ett klagomål om de punktskattesatser som enligt grekisk lag är tillämpliga på de alkoholdrycker som kallas tsipouro och tsikoudia. Efter att ha granskat klagomålet skickade kommissionen en formell underrättelse till Republiken Grekland den 28 oktober 2011, i vilken den angav att medlemsstaten hade underlåtit att uppfylla sina skyldigheter enligt direktiven 92/83 och 92/84 samt artikel 110 FEUF.
- 17 Republiken Grekland svarade genom en skrivelse av den 11 april 2012 och underrättade kommissionen bland annat om sin avsikt att ändra den nationella lagstiftningen rörande små destillatörer.
- 18 Då kommissionen inte hade mottagit några sådana uppgifter om de aviserade lagstiftningsförändringarna som efterfrågats genom en skrivelse till Republiken Grekland av den 20 juni 2012, skickade kommissionen den 27 september 2013 en kompletterande formell underrättelse, som Republiken Grekland svarade på den 11 april 2014.
- 19 Då kommissionen inte var nöjd med svaret från Republiken Grekland skickade den ett motiverat yttrande till medlemsstaten den 25 september 2015, vari kommissionen vidhöll den kritik som framförts i den formella underrättelsen och den kompletterande formella underrättelsen. Kommissionen uppmanade medlemsstaten att vidta nödvändiga åtgärder för att rätta sig efter det motiverade yttrandet inom två månader från mottagandet av detsamma.
- 20 I sitt svar av den 21 januari 2016 meddelade Republiken Grekland att den hade för avsikt att ändra den gällande nationella lagstiftningen, dels genom att se till att den punktskattesats som reducerats med 50 procent i förhållande till den normala punktskattesatsen och som tillämpades på tsipouro och tsikoudia även skulle bli tillämplig på annan druvrestsprit från andra medlemsstater, dels genom att göra denna med 50 procent nedsatta skattesats tillämplig vid små destillatörers framställning av tsipouro och tsikoudia och samtidigt införa en regel om att produktionen får uppgå till maximalt 120 kilogram per år och producent och uteslutande användas för privat konsumtion, vilket innebär att all saluföring förbjuds.
- 21 Den 11 februari 2016 underrättade kommissionen Republiken Grekland om att lagstiftningsförslaget inte kunde leda till att medlemsstaten uppfyllde de skyldigheter som åligger den enligt direktiven 92/83 och 92/84 samt enligt artikel 110 FEUF.
- 22 Kommissionen mottog inte några ytterligare upplysningar från Republiken Grekland, och väckte därför förevarande talan.

Prövning av talan

- 23 Till stöd för sin talan har kommissionen framställt två anmärkningar. De rör dels ett åsidosättande av artiklarna 19 och 21 i direktiv 92/83, jämförda med artikel 23.2 i detta direktiv, liksom av artikel 110 FEUF, dels ett åsidosättande av artiklarna 19 och 21 i direktiv 92/83, jämförda med artikel 22.1 i samma direktiv, och med artikel 3.1 i direktiv 92/84, liksom av artikel 110 FEUF.

Den första anmärkningen avseende ett åsidosättande av artiklarna 19 och 21 i direktiv 92/83, jämförda med artikel 23.2 i detta direktiv, liksom av artikel 110 FEUF

Parternas argument

- 24 Kommissionens första anmärkning består av två delar.

- 25 I den första delen har kommissionen hävdad att de grekiska bestämmelserna om den punktskatt som tillämpas på tsipouro och tsikoudia som tillverkas av de destilleringsföretag som kallas för "systematiska destillatörer" inte är förenliga med artiklarna 19 och 21 i direktiv 92/83, jämförda med artikel 23.2 i samma direktiv.
- 26 Kommissionen har hävdad att Republiken Grekland enligt artiklarna 19 och 21 i direktiv 92/83 ska tillämpa den normala punktskattesatsen på tsipouro och tsikoudia och inte en skattesats som reducerats med 50 procent i förhållande till denna. Undantag från denna princip kan endast medges om de uttryckligen är tillåtna enligt unionsrätten. I artikel 23 i det direktivet medges dock endast undantag för två produkter, och varken tsipouro eller tsikoudia hör till dessa.
- 27 Det går enligt kommissionen inte att göra en vid tolkning av artikel 23 i direktiv 92/83, som utgör en undantagsbestämmelse. Enligt förordning nr 1576/89, som ersatts av förordning nr 110/2008, tillhör tsipouro och tsikoudia nämligen en helt annan kategori av spritdrycker än ouzo, som nämns i artikel 23.2 i direktiv 92/83. Om Republiken Grekland är av den uppfattningen att tsipouro och tsikoudia, på grund av likheterna mellan produkterna i fråga, borde omfattas av undantagsregeln i artikel 23 i nämnda direktiv på samma sätt som ouzo, borde medlemsstaten vidta de åtgärder som krävs på lagstiftningsnivå.
- 28 I detta sammanhang konstaterar kommissionen dessutom att unionslagstiftaren, enligt domstolens praxis, inte har avsett att tillåta medlemsstaterna att, efter eget skön, införa regelverk som avviker från dem som föreskrivs i direktiv 92/83 (dom av den 10 april 2014, kommissionen/Ungern, C-115/13, ej publicerad, EU:C:2014:253, punkt 35).
- 29 I den andra delen av den första anmärkningen har kommissionen gjort gällande att Republiken Grekland inte har uppfyllt sina skyldigheter enligt artikel 110 första stycket FEUF och artikel 110 andra stycket FEUF.
- 30 Vad gäller artikel 110 första stycket FEUF – "[i]ngen medlemsstat ska, direkt eller indirekt, på varor från andra medlemsstater lägga ... skatter eller avgifter ... som är högre än de skatter eller avgifter som direkt eller indirekt läggs på liknande inhemska varor" – har kommissionen anfört att likhetsbegreppet ska ges en vid tolkning.
- 31 I detta avseende har kommissionen anfört att för att kunna bedöma likheten mellan två produkter måste man särskilt undersöka deras objektiva egenskaper. De egenskaper hos druvrestsprit eller sprit av druvrester som räknas upp i punkt 6 i bilaga II till förordning nr 110/2008 återfinns även hos tsipouro och tsikoudia. Således liknar dessa båda produkter åtminstone samtliga importerade spritdrycker som ingår i kategorin "druvrestsprit eller sprit av druvrester" i den mening som avses i förordning nr 110/2008.
- 32 I detta sammanhang har kommissionen preciserat att det sätt på vilket en dryck konsumeras inte kan vara ett kriterium för att särskilja två drycker från varandra, eftersom konsumenternas vanor är föränderliga och därför inte utgör något beständigt kriterium.
- 33 Vad gäller artikel 110 andra stycket FEUF, där det står att "ingen medlemsstat på varor från andra medlemsstater [ska] lägga sådana interna skatter eller avgifter som är av sådan art att de indirekt skyddar andra varor", anser kommissionen att denna bestämmelse förbjuder alla former av indirekt skatteprotektionism när det gäller importerade produkter som, även om de inte liknar några inhemska produkter, ändå befinner sig i ett konkurrensförhållande – om än partiellt, indirekt eller potentiellt – med vissa av dem.
- 34 I detta avseende påpekar kommissionen att tsipouro och tsikoudia kan konkurrera med spritdrycker som whisky, gin och vodka.

- 35 Slutligen noterar kommissionen att försäljningen av spritdrycker som importerats till Grekland sedan år 2010, enligt kommissionens uppfattning, har minskat jämfört med försäljningen av spritdrycker av inhemsk produktion, vilket är ett bevis på den skyddsverkan som den i målet aktuella delen av den grekiska punktskattelagstiftningen har.
- 36 Republiken Grekland medger för det första – vad gäller kommissionens påstående att de grekiska bestämmelserna om den punktskatt som tillämpas på tsipouro och tsikoudia som tillverkas av de destilleringsföretag som kallas för ”systematiska destillatörer” inte är förenliga med artiklarna 19 och 21 i direktiv 92/83, jämförda med artikel 23.2 i samma direktiv – att ouzo å ena sidan, och tsipouro och tsikoudia å andra sidan, enligt förordning nr 110/2008 tillhör olika kategorier av alkoholdrycker; ouzo tillhör kategorin ”destillerad anis”, och tsipouro liksom tsikoudia tillhör kategorin ”druvrestsprit eller sprit av druvrester”.
- 37 Enligt Republiken Grekland innebär detta dock inte nödvändigtvis att dessa spritdryckers egenskaper och kvaliteter skiljer sig från varandra. Således kan samma punktskattesats, som reducerats med 50 procent, som den som tillämpas på ouzo tillämpas även på tsipouro och på tsikoudia med stöd av artikel 23.2 i direktiv 92/83, trots att den sistnämnda bestämmelsen måste tolkas strikt.
- 38 Republiken Grekland har till stöd för sin inställning anfört att artikel 23.2 i direktiv 92/83 måste tolkas mot bakgrund av de krav som följer av rättsnormer av högre rang, i detta fall de krav som anges i artikel 110 FEUF. Syftet med denna primärrättsliga bestämmelse är att förbjuda all skattediskriminering.
- 39 Republiken Grekland har tillbakavisat kommissionens argument att artikel 110 FEUF syftar till att skydda produkter från andra medlemsstater, medan den produkt som Republiken Grekland hänvisar till i samband med sin undersökning av artikel 23.2 i direktiv 92/83 är en inhemsk produkt, och har också tillbakavisat kommissionens påstående att medlemsstaten inte har uppfyllt sina skyldigheter enligt artikel 110 FEUF.
- 40 Republiken Grekland har således, för det andra, hävdats att den grekiska punktskattelagstiftningen inte strider mot artikel 110 första stycket FEUF, som förbjuder medlemsstaterna att beskatta produkter från andra medlemsstater hårdare än liknande inhemska produkter. Enligt den medlemsstaten skiljer sig dryckerna tsipouro och tsikoudia, oavsett om de är aromatiserade eller ej, nämligen från övriga importerade spritdrycker; inte bara whisky, gin och vodka, utan även grappa och zivania, och, rent allmänt, spritdrycker som tillhör kategorin druvrestsprit.
- 41 I detta sammanhang har Republiken Grekland framhållit att villkoren i punkt 6 i bilaga II till förordning nr 110/2008, som druvrestsprit måste uppfylla, är formulerade i mycket allmänna ordalag och inte innehåller någon beskrivning av produktens kvalitativa grundegenskaper. Någon hänsyn tas exempelvis inte till den råvara som används, bärmassan, eller till den destillationsteknik som används. Dessa två faktorer är båda avgörande för de organoleptiska egenskaperna hos den sprit som erhålls.
- 42 Vad gäller artikel 110 andra stycket FEUF, där medlemsstaterna förbjuds att på varor från andra medlemsstater lägga sådana interna skatter eller avgifter som är av sådan art att de indirekt skyddar andra, har Republiken Grekland även bestritt att tsipouro och tsikoudia skulle konkurrera med andra spritdrycker, såsom whisky, gin och vodka, liksom de drycker som tillhör kategorin druvrestsprit.
- 43 I detta sammanhang har Republiken Grekland slutligen tillbakavisat kommissionens påståenden om minskad konsumtion av importerade spritdrycker. Kommissionen har påpekat att åren 2010–2012 präglades av en krisperiod och att dessa år därför inte kan beaktas när det gäller att dra säkra och tillförlitliga slutsatser om konsumtionen av olika kategorier av spritdrycker. Det är således inte styrkt att den grekiska skattelagstiftningen har en sådan skyddsverkan för tsipouro och tsikoudia som kommissionen har påstått.

Domstolens bedömning

- 44 Det ska först och främst påpekas att nationella åtgärder inom ett område där det har skett en fullständig harmonisering på unionsnivå ska bedömas mot bakgrund av bestämmelserna om den fullständiga harmoniseringen och inte mot bakgrund av de primärrättsliga bestämmelserna i EUF-fördraget (se, för ett liknande resonemang, dom av den 14 mars 2013, kommissionen/Frankrike, C-216/11, EU:C:2013:162, punkt 27 och där angiven rättspraxis, och dom av den 10 april 2014, kommissionen/Ungern, C-115/13, ej publicerad, EU:C:2014:253, punkt 38).
- 45 I detta sammanhang bör det noteras att direktiv 92/83 fullständigt har harmoniserat strukturerna för punktskatter på alkohol och alkoholdrycker inom unionen. Således ska medlemsstaterna, enligt artiklarna 19 och 21 i direktivet, i princip fastställa samma punktskattesats, i enlighet med direktiv 92/84, för alla produkter som omfattas av punktskatt på etylalkohol, varvid de undantag som gör det möjligt för medlemsstaterna att, på vissa villkor, fastställa denna skattesats till en lägre nivå än den lägsta skattesatsen, anges exakt i punkterna 22 och 23 i direktiv 92/83 (se, för ett liknande resonemang, dom av den 10 april 2014, kommissionen/Ungern, C-115/13, ej publicerad, EU:C:2014:253, punkterna 38 och 39).
- 46 Av detta följer att domstolen måste begränsa sig till att tolka direktiven 92/83 och 92/84 vid sin bedömning av kommissionens anmärkningar.
- 47 Enligt den nationella lagstiftningen i det aktuella fallet ska en punktskattesats som reducerats med 50 procent i förhållande till den normala nationella punktskattesatsen tillämpas på tsipouro och tsikoudia som framställts av destilleringsföretag som kallas för ”systematiska destillatörer”, medan den normala punktskattesatsen ska tillämpas på alkoholdrycker som importerats från andra medlemsstater.
- 48 När det gäller undantaget enligt artikel 23 i direktiv 92/83 från principen, som följer av artiklarna 19 och 21 i direktiv 92/83, om att samma punktskattesats ska tillämpas för samtliga produkter som omfattas av punktskatt på etylalkohol, konstaterar domstolen att denna undantagsbestämmelse otvetydigt, vad gäller Republiken Grekland, uteslutande syftar på en ”aniskryddad spritdryck”, det vill säga ouzo.
- 49 Eftersom det rör sig om en undantagsbestämmelse som tillåter avsteg från den allmänna princip som gäller för fastställandet av punktskattesatser måste artikel 23.2 i direktivet tolkas strikt.
- 50 När det gäller de undantag eller nedsättningar av de särskilda punktskattesatser som föreskrivs i direktiv 92/83 för vissa kategorier av drycker har domstolen redan – mot bakgrund av målen med det direktivet och ordalydelsen i dess sjuttonde skäl innehållande en hänvisning till förbudet mot snedvridning av konkurrensen inom ramen för den inre marknaden – slagit fast att unionslagstiftaren inte har haft för avsikt att tillåta medlemsstaterna att, efter eget skön, införa regler som avviker från dem som föreskrivs i direktiv 92/83 (dom av den 10 april 2014, kommissionen/Ungern, C-115/13, ej publicerad, EU:C:2014:253, punkt 35).
- 51 Det följer visserligen av det ovan anförda att artiklarna 19 och 21 i direktiv 92/83, jämförda med artikel 23.2, ska tolkas så, att den punktskattesats som ska tillämpas på tsipouro och tsikoudia är densamma som den som gäller för samtliga etylalkoholprodukter som omfattas av direktivets tillämpningsområde, eftersom tsipouro och tsikoudia enligt nu gällande unionslagstiftning inte ingår bland de produkter som avses i undantagsbestämmelserna i artikel 23.2 i direktivet. Trots detta finns det skäl att undersöka huruvida denna tolkning eventuellt kan påverkas av en prövning av dessa bestämmelser i ljuset av artikel 110 FEUF. Republiken Grekland hävdar nämligen att med denna metod bör artikel 23.2 i direktiv 92/83 ges en vid tolkning som innebär att bestämmelsen även är tillämplig på tsipouro och tsikoudia.

- 52 Det ska erinras om att artikel 110 FEUF enligt fast rättspraxis har till syfte att säkerställa den fria rörligheten för varor mellan medlemsstaterna på normala konkurrensvillkor, genom att varje form av skydd som kan följa av att diskriminerande interna skatter eller avgifter tillämpas på varor med ursprung i andra medlemsstater avskaffas (se, för ett liknande resonemang, dom av den 7 april 2011, Tatu, C-402/09, EU:C:2011:219, punkt 34 och där angiven rättspraxis).
- 53 Domstolen har i detta sammanhang slagit fast att artikel 110 första stycket FEUF syftar till att säkerställa att de interna skatterna eller avgifterna från konkurrenssynpunkt blir helt neutrala i förhållandet mellan varor som redan finns på den nationella marknaden och varor som importeras (se, för ett liknande resonemang, dom av den 7 april 2011, Tatu, C-402/09, EU:C:2011:219, punkt 35 och där angiven rättspraxis).
- 54 Det framgår således tydligt av ordalydelsen i artikel 110 FEUF att principen om skatteneutralitet, som åberopats av Republiken Grekland, endast avser likabehandling av inhemska och importerade produkter. De produkter som Republiken Grekland hänvisar till vad gäller artikel 23.2 i direktiv 92/83, det vill säga ouzo samt tsipouro och tsikoudia, är däremot produkter som härrör från inhemsk produktion.
- 55 Mot bakgrund av detta ska det erinras om att även om domstolen har medgett att principen om skatteneutralitet, i ett annat sammanhang, kan vara ett uttryck för principen om likabehandling (se, för ett liknande resonemang, dom av den 10 november 2011, The Rank Group, C-259/10 och C-260/10, EU:C:2011:719, punkt 61 och där angiven rättspraxis), så har den preciserat att principen om skatteneutralitet inte i sig kan medföra att ett undantag får ett vidare tillämpningsområde. Nämda princip utgör nämligen inte någon primärrättslig bestämmelse utan en tolkningsprincip, som ska tillämpas parallellt med principen om restriktiv tolkning av undantag (se, för ett liknande resonemang, dom av den 19 juli 2012, Deutsche Bank, C-44/11, EU:C:2012:484, punkt 45).
- 56 Såsom domstolen har konstaterat i punkt 48 i denna dom utgör artikel 23.2 i direktiv 92/83 en klar och precis undantagsbestämmelse.
- 57 Republiken Greklands tillvägagångssätt att i ljuset av artikel 110 FEUF ge denna bestämmelse en så vid tolkning att den även omfattar tsipouro och tsikoudia ska således underkännas.
- 58 Under sådana förhållanden ska talan bifallas såvitt avser den första anmärkningen.

Den andra anmärkningen avseende ett åsidosättande av artiklarna 19 och 21 i direktiv 92/83, jämförda med artikel 22.1 i detta direktiv, och med artikel 3.1 i direktiv 92/84, liksom av artikel 110 FEUF

Parternas argument

- 59 Kommissionens andra anmärkning består av två delar.
- 60 I den första delen av denna anmärkning har kommissionen hävdat att de grekiska bestämmelserna om den punktskatt som tillämpas på tsipouro och tsikoudia som tillverkas av små "tillfälliga" destillatörer inte är förenliga med artiklarna 19 och 21 i direktiv 92/83, jämförda med artikel 22.1 i samma direktiv, och med artikel 3.1 i direktiv 92/84.

- 61 Kommissionen har erinrat om att Republiken Grekland enligt artiklarna 19 och 21 i direktiv 92/83 är skyldig att i princip tillämpa samma punktskattesats, som fastställts i enlighet med direktiv 92/84, på samtliga produkter som omfattas av punktskatt på etylalkohol. Medlemsstaterna får endast i undantagsfall, och inom de gränser som anges i artikel 22 i detta direktiv, tillämpa reducerade punktskattesatser för sådan alkohol när den har framställts av små destillerier.
- 62 Kommissionen har påpekat att enligt den grekiska punktskattelagstiftningen beskattas tsipouro och tsikoudia som framställts av små destillatörer med 0,59 euro per kilogram, vilket motsvarar 59 euro per hektoliter. Denna beskattning är mycket lägre än den 50-procentiga nedsättning som är tillåten enligt artikel 22.1 i direktiv 92/83, i förhållande till den lägsta nationella normala punktskattesatsen som, i enlighet med artikel 3.1 i direktiv 92/84, fastställts till 550 euro per hektoliter ren alkohol.
- 63 Vidare uppger kommissionen att den grekiska lagstiftningen inte innehåller något produktionstak för små "tillfälliga" destillerier inom de gränser som fastställs i artikel 22.1 i direktiv 92/83, i förevarande fall en produktion som understiger 10 hektoliter ren alkohol per år.
- 64 I den andra delen av den andra anmärkningen har kommissionen kritiserat Republiken Grekland för att inte ha uppfyllt sina skyldigheter enligt artikel 110 första stycket FEUF och artikel 110 andra stycket FEUF vad gäller de punktskattebestämmelser som är tillämpliga på tsipouro och tsikoudia som framställs av små "tillfälliga" destillatörer. I detta avseende har kommissionen hänvisat till sina argument enligt punkterna 29–35 i denna dom.
- 65 Republiken Grekland har noterat att de små "tillfälliga" destillatörer som framställer tsipouro och tsikoudia verkar inom ramen för särskilda nationella regler som tar hänsyn till en traditionell metod som sträcker sig långt tillbaka i tiden. Försäljningen av tsipouro och tsikoudia, som framställs med hjälp av mycket enkla maskiner, sker endast i lösvikt, privatpersoner emellan, och har aldrig varit föremål för transaktioner inom gemenskapen.
- 66 När det gäller den punktvis och schablonmässigt tillämpade skatten, som föreskrivs i artikel 22.4 i direktiv 92/83, anför Republiken Grekland att denna är symbolisk, då dess huvudsyfte är att övervaka efterlevnaden av de mycket strikta regler som kringgärdar små "tillfälliga" destillatörers verksamhet.
- 67 I detta sammanhang har Republiken Grekland också hänvisat till protokollet från Ekofinrådets möte den 19 oktober 1992, enligt vilket de medlemsstater som traditionellt undantar produktion av små kvantiteter alkohol avsedda för privat konsumtion får fortsätta att tillämpa dessa undantag.

Domstolens bedömning

- 68 Såsom påpekats ovan i punkt 45 i denna dom har strukturerna för punktskatter på alkohol och alkoholdrycker harmoniserats inom unionen, särskilt vad gäller villkoren för när medlemsstaterna får tillämpa en lägre punktskattesats än den normala. Den andra anmärkningen ska följaktligen endast prövas mot bakgrund av bestämmelserna i direktiven 92/83 och 92/84, som är föremål för den första delen.
- 69 Kommissionen har gjort gällande att den grekiska punktskattelagstiftningen föreskriver att punktskatten på tsipouro och tsikoudia som tillverkas av små "tillfälliga" destillatörer ska uppgå till 59 euro per hektoliter, vilket är mycket mindre än den 50-procentiga nedsättning som är tillåten enligt artikel 22.1 i direktiv 92/83, i förhållande till den lägsta nationella normala punktskattesatsen som, i enlighet med artikel 3.1 i direktiv 92/84, fastställts till 550 euro per hektoliter ren alkohol.

- 70 När det gäller dessa argument erinrar domstolen först och främst om att det är ostridigt att de minimiskattesatser för punktskatt på etylalkohol som föreskrivs i artiklarna 19 och 21 i direktiv 92/83, jämförda med artikel 3 i direktiv 92/84, inte tillämpas i den grekiska punktskattelagstiftningen avseende tsipouro och tsikoudia som framställts av små "tillfälliga" destillatörer.
- 71 Vidare ska det konstateras att direktiv 92/83 visserligen innehåller bestämmelser om undantag från eller nedsättning av de särskilda punktskattesatserna för vissa kategorier av drycker eller vissa medlemsstater. Domstolen finner dock, mot bakgrund av målen med det direktivet och ordalydelsen i dess sjuttonde skäl (där det erinras om att en eventuell nedsättning av skattesatsen inte får leda till en snedvridning av konkurrensen inom ramen för den inre marknaden), att unionslagstiftaren inte har haft för avsikt att tillåta medlemsstaterna att, efter eget skön, införa regler som avviker från dem som föreskrivs i direktiv 92/83.
- 72 När det gäller verkningarna av undantagen för små mängder etylalkohol på den inre marknaden följer det sålunda av domstolens fasta praxis att nationella åtgärder inom ett område där det har skett en harmonisering på unionsnivå ska bedömas mot bakgrund av bestämmelserna om harmonisering (se, för ett liknande resonemang, dom av den 10 april 2014, kommissionen/Ungern, C-115/13, ej publicerad, EU:C:2014:253, punkt 38 och där angiven rättspraxis).
- 73 Direktiven 92/83 och 92/84 fastställer minimipunktskattesatserna för etylalkohol utan att föreskriva att tillämpningen av dessa är villkorade av de verkningar som produktionen och den privata konsumtionen av denna alkohol skulle kunna få på marknaden. Följaktligen är Republiken Greklands argument att försäljningen av tsipouro och tsikoudia, privatpersoner emellan, aldrig har varit föremål för transaktioner inom gemenskapen, utan relevans.
- 74 Vad slutligen beträffar Republiken Greklands argument att de små "tillfälliga" destillatörer som framställer tsipouro och tsikoudia verkar inom ramen för särskilda nationella regler som tar hänsyn till en traditionell metod som sträcker sig långt tillbaka i tiden, framhåller domstolen att även om det i sextonde skälet i direktiv 92/83 föreskrivs att medlemsstaterna har rätt att tillämpa reducerade punktskattesatser eller undantag för vissa regionala eller traditionella produkter, så betyder inte detta att en nationell tradition i sig kan befria medlemsstaterna från de skyldigheter som åvilar dem enligt unionsrätten (se, för ett liknande resonemang, dom av den 10 april 2014, kommissionen/Ungern, C-115/13, ej publicerad, EU:C:2014:253, punkt 44 och där angiven rättspraxis).
- 75 För fullständighetens skull bör det påpekas att ett uttalande i ett protokoll från Ekofinrådet inte kan påverka bedömningen i punkterna 71–74 i denna dom. Det följer nämligen av fast rättspraxis att uttalanden på förarbetsstadiet, inför antagandet av ett direktiv, inte kan åberopas för tolkningen av direktivet, när deras innehåll inte kommer till uttryck i texten i bestämmelsen i fråga och dessa uttalanden därför saknar rättslig betydelse (dom av den 10 april 2014, kommissionen/Ungern, C-115/13, ej publicerad, EU:C:2014:253, punkt 36 och där angiven rättspraxis).
- 76 Det följer av det ovan anförda att Republiken Grekland, genom att anta och tillämpa en lagstiftning som innebär att en punktskatt på 59 euro per hektoliter, under de villkor som uppställs i den lagstiftningen, ska tillämpas på små "tillfälliga" destillatörers produktion av tsipouro och tsikoudia, har åsidosatt sina skyldigheter enligt artiklarna 19 och 21 i direktiv 92/83, jämförda med artikel 22.1 i samma direktiv, och med artikel 3.1 i direktiv 92/84.
- 77 Av det anförda följer att talan ska bifallas såvitt avser den andra anmärkningen.
- 78 Det följer av det anförda att Republiken Grekland har åsidosatt sina skyldigheter

- enligt artiklarna 19 och 21 i direktiv 92/83, jämförda med artikel 23.2 i detta direktiv, genom att anta och bibehålla lagstiftning enligt vilken en punktskattesats som reducerats med 50 procent i förhållande till den normala nationella punktskattesatsen ska tillämpas på tsipouro och tsikoudia som framställts av destilleringsföretag som kallas för ”systematiska destillatörer”, och
- enligt artiklarna 19 och 21 i direktiv 92/83, jämförda med artikel 22.1 i samma direktiv, samt med artikel 3.1 i rådets direktiv 92/84, genom att anta och bibehålla lagstiftning enligt vilken en kraftigt reducerad punktskattesats ska tillämpas, i enlighet med villkoren i denna lagstiftning, på tsipouro och tsikoudia som framställts av små ”tillfälliga” destillatörer.

Rättegångskostnader

- ⁷⁹ Enligt artikel 138.1 i domstolens rättegångsregler ska tappande part förpliktas att ersätta rättegångskostnaderna, om detta har yrkats. Kommissionen har yrkat att Republiken Grekland ska förpliktas att ersätta rättegångskostnaderna. Eftersom Republiken Grekland har tappat målet ska kommissionens yrkande bifallas.

Mot denna bakgrund beslutar domstolen (sjunde avdelningen) följande:

1) Republiken Grekland har åsidosatt sina skyldigheter

- enligt artiklarna 19 och 21 i rådets direktiv 92/83/EEG av den 19 oktober 1992 om harmonisering av strukturerna för punktskatter på alkohol och alkoholdrycker, jämförda med artikel 23.2 i detta direktiv, genom att anta och bibehålla lagstiftning enligt vilken en punktskattesats som reducerats med 50 procent i förhållande till den normala nationella punktskattesatsen ska tillämpas på tsipouro och tsikoudia som framställts av destilleringsföretag som kallas för ”systematiska destillatörer”, och
- enligt artiklarna 19 och 21 i direktiv 92/83, jämförda med artikel 22.1 i samma direktiv, samt med artikel 3.1 i rådets direktiv 92/84/EEG av den 19 oktober 1992 om tillnärmning av punktskattesatser på alkohol och alkoholdrycker, genom att anta och bibehålla lagstiftning enligt vilken en kraftigt reducerad punktskattesats ska tillämpas, i enlighet med villkoren i denna lagstiftning, på tsipouro och tsikoudia som framställts av små ”tillfälliga” destillatörer.

2) Republiken Grekland ska ersätta rättegångskostnaderna.

Underskrifter